معرفی رشته نصوص کلامی سطح سه

ماده ۱ ـ عنوان

عنوان رشته، نصوص کلامی در مقطع سطح سه است.

ماده ۲ ـ تعریف رشته نصوص کلامی:

سطح سه نصوص کلامی، دومین مقطع از کلام اسلامی است، که در آن طلاب مبانی و مسائل اعتقادی تشیع و کلام اهل بیت علیهم السلامرا مطابق قرآن و روایات به صورت استنباطیمی‌آموزند و توانایی دفاع از مکتب اهل‌بیتعلیهم السلامو پاسخگویی به نیازهای مربوط و توان تحقیق در حد تحلیل و بررسی و تدریس آن را پیدا می‌کنند و در پایان، موفق به دریافت دانشنامه سطح سه این رشته می‌شوند.

ماده ۳ ـ اهداف رشته نصوص کلامی

1. شناخت استدلالی مبانی و مسائل اعتقادی بر اساس قرآن و معارف اهل بیتعلیهم السلامو دفاع از آن؛
2. ایجاد توان تحقیق در حد تحلیل، بررسی و زمینه‌سازی جهت گسترش پژوهش و تألیف با استفاده از نصوص کلامی؛
3. شناخت و بررسی دیدگاه‌های انحرافی در فهم نصوص کلامی و تقویت توان پاسخگویی به پرسش‌ها و شبهات؛
4. تربیت نیروهای متعهد و توانمند در استنباط درست از نصوص کلامی؛
5. زمینه‌سازی برای تربیت استادِ دروس مرتبط با نصوص کلامی؛
6. تربیت طلاب مستعد جهت ورود به سطح علمی بالاتر؛
7. شناخت منابع و مآخذ مرتبط با مباحث کلام اسلامی و نصوص کلامی و ایجاد توانمندی فهم آن؛
8. ایجاد توان تتبع وتحقیق در زمینه فقه و اصول و استفاده از منابع فقهی و اصولی.

ماده ۴- سیاست‌های رشته نصوص کلامی

1. اهتمام به تعالی اخلاقی و معنوی طلاب؛
2. اهتمام به تقویت استقلال فکری و علمی؛
3. اهتمام به تقویت تعبد و تعهد دینی و دفاع از عقائد شیعه امامیه؛
4. تأکید بر بهره‌گیری از روش‌های کارآمد آموزشی با اهتمام به سنت‌های حوزوی؛
5. تأکید بر روزآمدی و پویایی برنامه‌های آموزشی و پژوهشی و توجه به نیازهای روز؛
6. تأکید بر آموزش پژوهش‌محور؛
7. تأکید بر استفاده از متون آموزشی واجد شرایط؛
8. تکیه بر آموزش موضوعات و مسائل اصلی رشته؛
9. تأکید بر شناسایی و تشویق استعدادهای برتر در زمینه تحقیق و تدریس؛
10. اهتمام به تقویت مبانی نظام مقدس اسلامی و ترویج ارزش‌های آن؛
11. اهتمام به دروس فقه و اصول و نظارت بر اجرای آن.

ماده ۵- ضرورت رشته نصوص کلامی

1. نقش مؤثر شناخت مباحث کلامی مطرح شده در قرآن و روایات به عنوان شاخصه اعتقادی شیعه امامیه؛
2. مأموریت حوزه‌های علمیه در استنباط و تبیین درست مباحث کلامی مطرح شده در قرآن و روایات و ترویج و دفاع از مکتب اهل بیت علیهم السلام و پاسخ به شبهات؛
3. نیاز جامعه و نظام اسلامی به تبیین مبانی اعتقادی شیعه و دفاع از آن در مقابله با تهاجمات فکری.

ماده ۶- نظام آموزشی رشته نصوص کلامی

نظام آموزشی این رشته نیم‌سالی، درسی[۱]و حضوری است. طول دوره بدون احتساب پایان‌نامه حداقل شش و حداکثر هشت نیم‌سال است.

ماده ۷ـ شرایط پذیرش رشته نصوص کلامی

1. احراز صلاحیت‌های عمومی و اخلاقی بر اساس آیین‌نامه‌های مصوب؛
2. دارا بودن مدرك علمی سطح دو؛
3. قبولی در آزمون ورودی[۲]و مصاحبه علمی.

ماده ۸ـ جدول دروس پیش‌نیاز رشته نصوص کلامی

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف
۱	کلام اسلامی ۱ تا ۳	۹۶	آشنایی بیشتر با مباحث خداشناسی (اثبات ذات، صفات فعلیه و ذاتیه، مراتب فعل الهی)، نبوت (ضرورت، ویژگی‌ها، وظایف و اختیارات، نبوت و خاتمیت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله) و معاد (حقیقت مرگ، عالم برزخ، قیامت و ویژگی‌های آن)
۲	معرفت‌شناسی	۳۲	آشنایی با راه‌ها و ابزار شناخت و ارزیابی آنها و دیدگاه اندیشمندان در این زمینه
۳	فرق و مذاهب کلامی	۳۲	آشنایی با آموزه‌ها، روش‌ها و کتب اصلی فرقه‌های مهم کلامی تشیع و تسنن
۴	کلیات و تاریخ علم کلام	۳۲	آشنایی با علم کلام (فرق آن با فلسفه و علوم دیگر)، موضوع، غایت و مبانی آن؛ تبیین حجیت روش‌های عقلی و نقلی و شرایط آنها و آشنایی با سیر تکوّن و تطور علم کلام، مشرب‌های کلامی، متکلمین بزرگ، منابع و مآخذ مهم کلامی
۵	مسائل جدید کلامی	۳۲	آشنایی با مسائل مهم، جدید، و رائج کلامی، مانند: منشأ و قلمرو دین، سکولاریسم، تکثّرگرایی، دین و اخلاق و علم و دین
۶	تاریخ معاصر	۳۲	بررسی تحلیلی تاریخ فرهنگی، اجتماعی و سیاسی صد سال اخیر ایران
۷	روش تحقیق عمومی	۳۲+۱۶ نظری عملی	آشنایی با روش‌های عمومی پژوهش و کیفیت بهره‌برداری از منابع
جمع ساعت‌ها		۳۰۴	

تبصره:فارغ التحصیلان سطح۲ گرایش کلام و طلابی که دروس پیش‌نیاز را در مراکز معتبر گذرانده باشند، در صورت مطابقت هشتاد درصدی سرفصل‌ها از گذراندن این دروس معاف هستند.

ماده ۹ـ عناوین ومشخصات کلی دروس رشته نصوص کلامی

ردیف	عنوان درس	تعداد ساعت
۱	دروس عمومی سطح۳	۲۴۶
۲	دروس پایه	۵۱۲
۳	دروس تخصصی	۶۰۸
جمع ساعت‌ها		۴۴۱۷

۱ـدروس عمومی

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف
۱	فقه	۱۶۰	شناخت استدلالی مسائل مهم فقه طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (از القول فی ماهیه العیب تا آخر مکاسب)
۲	اصول	۳۲۰	شناخت استدلالی مباحث مهم اصولی طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (جلد اول کفایه الاصول از ابتدای المقصد الثانی فی النواهی تا پایان جلد دوم)
۳	عربی معاصر	۳۲+ ۱۶ نظری عملی	ایجاد توان بهره‌گیری از متون عربی جدید در حوزه مباحث کلامی
۴	روش تحقیق تخصصی	۳۲+ ۱۶ نظری عملی	تقویت توان تحقیق و پژوهش در مسائل کلامی به ویژه کلام نقلی با آموزش روش‌های تحقیق و کیفیت بهره برداری از ابزار و منابع
۵	روش تدریس	۳۲+۱۶ نظری عملی	ایجاد توان مهارت تدریس با آموزش روش‌ها و فنون کلاس‌داری و ارزشیابی
جمع ساعت‌ها		۲۴۶	

۲ـ دروس پایه

ردیف	عناوین دروس	ساعت	اهداف
۱	کلام اسلامی ۱ تا ۵	۱۶۰	شناخت مباحث مهم خداشناسی (۶۴ ساعت)، نبوت (۳۲ ساعت)، امامت (۳۲ ساعت) و معاد (۳۲ ساعت) به صورت متن‌محور
۲	مبانی و قواعد علم کلام	۳۲	تبیین مبانی و قواعد علم کلام مانند: حجیت عقل، قرآنوسنت، حسن و قبح عقلی، قاعده لطف و حجیت خبر واحد در مسائل اعتقادی
۳	حکمت اسلامی ۱ و ۲	۱۲۸	شناخت مباحث مهم فلسفی دارای کاربرد در علم کلام مانند احکام وجود، علت و معلول، قوّه و فعل و الهیئت بالمعنی‌الاخص
۴	مسائل جدید کلامی ۱ و ۲	۶۴	شناخت و بررسی استدلالی مسائل مهم و جدید کلامی مانند: عقل‌گرایی وایمان‌گرایی، هرمنوتیک، زبان دین، منطق فهم متون دینی، ادله اثبات وجود خدا و مسئله شر
۵	عرفان اسلامی	۳۲	آشنایی با مبانی، روش ومسائل اساسی عرفان اسلامی و مراحل سیر و سلوك آن با رویکرد به مکتب اهل بیت علیهم السلام
۶	ولایت فقیه	۳۲	تبیین مبانی کلامی نظام سیاسی شیعه در عصر غیبت وشناخت استدلالی مشروعیت، شرایط، وظایف و اختیارات حاکم اسلامی از دیدگاه شیعه، با رویکرد کلامی

ردیف	عناوین دروس	ساعت	اهداف
۷	معرفت‌شناسی دینی	۳۲	آشنایی با تعریف، نوع، شرایط و محدودیت‌های معرفت دینی، ضمن تبیین امکان، معیار صدق، و تحول آن
۸	مهارت‌های مناظره	۱۶+۱۶ عملی	ایجاد توان مناظره با شناخت روش‌های استدلال
جمع ساعت‌ها		۵۱۲	

۳ـ دروس تخصصی

ردیف	عناوین دروس	ساعت	اهداف
۱	مبدأ شناسی (۱): معرفت‌الله	۴۸	بررسی اجتهادی و عقلانی آیات و روایات در عرصه راه‌های معرفت و شناخت خدا، براهین اثبات خدا، آیات آفاقی و انفسی، موانع و حجاب‌های معرفت و مسائل و شبهات مرتبط با معرفت‌الله
۲	مبدأ شناسی (۲): اسماء و صفات	۳۲	شناخت دقیق دیدگاه قرآن کریم و روایات در زمینه حقیقت اسماء و صفات الهی به صورت عقلی– نقلی
۳	مبدأ شناسی (۳): توحید و شرك	۳۲	شناخت دقیق دیدگاه قرآن کریم و روایات در زمینه توحید و اقسام آن همراه با بررسی مفهوم شرک و اقسام آن به صورت عقلیـ نقلی
۴	مبدأ شناسی (۴): افعال الهی	۴۸	شناخت دقیق دیدگاه قرآن و احادیث در موردافعال الهی به ویژهمسأله عدل و حکمت خداوند همراه با پاسخ به مسئله شر
۵	پیامبرشناسی	۶۴	شناخت دقیق دیدگاه قرآن و روایات در مورد حقیقت و ضرورت نبوت و رسالت، وحی و اقسام آن، معجزه، نبوت عامه (ویژگی‌ها، وظائف و اختیارات) و خاصه، خاتمیت و... و پاسخ به شبهات مرتبط
۶	امام‌شناسی (۱): امامت و ولایت	۴۸	شناخت دقیق دیدگاه قرآن و روایات در مورد حقیقت امامت و ولایت، نیاز به امام، ولایت تکوینی و تشریعی، مقامات، ویژگی‌ها، وظائف و اختیارات امام، عدم تعارض امامت با خاتمیت و... و پاسخ به شبهات مرتبط
۷	امام‌شناسی (۲): موعودشناسی	۳۲	شناخت دقیق دیدگاه قرآن و روایات در مورد مباحث مهدویت و پاسخ به شبهات مرتبط
۸	انسان‌شناسی	۴۸	شناخت دقیق دیدگاه قرآن و روایات در مورد نفس انسان، ابعاد، قوا و کارکردهای آن و مباحثی مانند حدوث و قدم نفس، رابطه روح و جسم، ویژگی‌های انسان کامل، خلقت، رشد و تکامل انسان، تناسخ، جبر و اختیار، تجرد روح، سعادت و شقاوت انسان و پاسخ به شبهات مرتبط
۹	معادشناسی	۶۴	شناخت دقیق دیدگاه قرآن و روایات در مورد ادله و براهین اثبات معاد، ویژگی‌ها و مواقف معاد و مسائل مرتبط با آن و پاسخ به شبهات مرتبط
۱۰	پایان‌نامه	۹۶ + ۹۶ عملی	ارائه یک پژوهش جامع، همراه با نقد و بررسی و تتبع کافی در یك موضوع اعتقادی بر اساس نصوص کلامی (قرآن و روایات)

ردیف	عناوین دروس	ساعت	اهداف
	جمع ساعت‌ها	۶۰۸	

[۱]. در این نظام هر درس به صورت مستقل ارزیابی می شود و قبولی یا رد، در یک درس تأثیری در قبولی یا رد دروس دیگر ندارد.

[۲]. برخی از کتاب‌های مهم کلامی که در سطح ۲ گرایش کلام اسلامی خوانده می‌شود، از منابع آزمون ورودی است.

برای مشاهده سایر رشته های تخصصی سطح سه کلیک کنید